

Oponentní posudek vysokoškolské kvalifikační práce studenta Vítězslava Šerého.

Jméno autora: Vítězslav Šedý

Dílo: Socha Lilith

Socha studenta Vítězslava Šerého nese název Lilith. Sám student ve svém textu naznačuje, že bychom neměli hledat interpretaci své sochy pouze v příběhu této temné apokryfní postavy. Název tedy vnímám především jako zpřesnění jistého abstraktního rámce, kde bych se ve svých úvahách měl pohybovat. Jako pomůcka k interpretaci nám ovšem název posloužit může. Je to oprávněné riziko autora, který své dílo pojmenovává. Navíc samozřejmě víme, že nic není náhodné, tím spíše v umění, které náhodu tak rádo a často paradoxně využívá. Velmi zkráceně - Lilith, první Adamova žena, která byla stvořena, pozor!, nikoli z prachu, ale pouze z odpadu a špíny, se odmítla podvolit Adamovi, resp. souložit v pozici pod Adamem, tedy být mu nerovnou. Později se stává nevěstou démonů, potažmo zlým démonem. Její pověst bývala také spojována s náhlou bezpříčinnou smrtí novorozenců. Biblická Eva se svým naváděním Adama k utržení jablk poznání je tedy proti Lilith již jen jejím jakýmsi nevinným soft obrazem, který je s Adamem definitivně spjat ve své vině i osudu. Biblický had může být také post-obrazem samotné Lilith.

Při hledání tvůrčích motivačních zdrojů Vítězslava Šerého si musíme povšimnout také jím často opakovaného principu zahalování, či ještě lépe skrytosti jako takové. Sám autor na toto upozorňuje a uvažuje i o možnosti číst své sochy jako autoportréty. Myslím si, že tak jednoduché to ovšem nebude. Přirozeně v jistém slova smyslu každé dílo vypráví o svém tvůrci, ale nemusí proto nutně být hned autoportrétem. Ptali bychom se pak oprávněně, proč jsou častým námětem jeho soch právě ženské postavy. Proč na jednu stranu využívá právě hyperrealistická východiska, aby se na druhou stranu jejich účinku zahalováním opětovně vzdával. Musím říct, že i při konzultacích s autorem jsem se v této otázce o moc dál nedostal. Jakoby princip skrývání byl autorovou nevědomou? ne-odpovědí otázky interpretace i pro něho samotného. Až se mi zdálo, že se riskantně pouštím do jistého neuralgického bodu, který může být klíčujícím zdrojem, tedy motivací samotné tvorby autory. Sochu Lilith můžeme číst jako sochu trůnu, tedy princip vládnutí, skrytá alabastrová z pekla odpadků se vynořující spoutaná ženská postava, přesto bytost ovládající autora samotného. Bytost které může být monstrem, zaplavujícím nas svou silou. Erotika se zdá byt potlačena, ale nepímo přítomná je. Nabízí se mi od samého počátku odpověď, že přede mnou totiž vidím zhmotnění autorovy Animy, této klíčové Jungianské figury tak důležité pro poznání sebe sama.

Anima jako obraz našeho potlačeného nevědomí, Anima, která nás plně ovládá, přičí se našemu racionálnímu uvažování, zaplavuje nás zpět do svého chaosu, aby nás donutila k neustálému přeskupování našich mylných uměle stvořených pevných jistot, kdykoli se stávají naším omylem či lží. Proto figura temná, nebezpečná, figura ženská, proto pro muže ještě více nečitelná, intuitivní. A především figura ovládající i rozhodující. Rozhodující ze svého trůnu. I asambláže z odpadku a residuí na soše náhle čtu spíše než jako ilustraci zrodu Lilith spíše jako znak chaosu, z kterého se těžce vymaňuje přesně formulovaná od balastu očištěná dvojaká bytost,. Čistá a krásná, současně i temná. Tedy pravda?, nabyté vědomí? Konečně i předchozí autorovy práce se nějakým způsobem točí okolo podobných archetypálních vzorců – Nevěsta, Veronika.. Monstróznost některých z nich (Nevěsta) jistě není jen otázkou měřítká. Domnívám se tudíž, že spíše než s autopořetrem, máme více co do činění s jistou formou autorské autoterapie, s pokusem o prolomení situace neudržitelného vnitřního pnutí. To přirozeně jako motivace k tvorbě může být dostačujícím zdrojem na mnoho let, někdy i na celý život...

Nechci redukovat pohled na vzniklé dílo pouze na princip autoterapie, kterým je po pravdě v určité míře každé umělecké dílo, ale zaměřil jsem se na něj z důvodu, že se mi zdá, že právě v interpretaci svého díla si je sám autor formulačně nejméně jistý. Je potřebné si uvědomit, že není povinností autora umět své dílo přečíst, ale je-li možné tyto dveře nějak pootevřít, vždy to autorovi pomůže učinit další krok k hlubšímu uchopení své práce. Jasná kontinuita této práce s předchozími sochami nás nenechává na pochybách, že se jedná o rozkrývání dalších vrstev stejného či blízkého obsahového záběru a že se jedná také o hledání něčeho obecnějšího, než je jen jakýsi autoportrét. Taková interpretace by myslím byla hrubým zúžením a vulgarizací autorovy práce.

Formálně socha nepopírá vliv Gabrielova ateliéru, nabízí se také vztažnost i k již starším studentům zmíněného atelieru (např. David Moješčík). Ale převládající zájem o figuaci je zde již v pohledu generačně posunutém, v jakémisi rozloučení se s estetickou znakovostí starší generace a naopak přihlášení se k neohyperrealismu, liberálně poučenému o všechny znaky postkultury, s kterými může být libovolně nakládáno až k vlastnímu sebebopření, je-li to třeba. Vítězslav Šedý sám jako východiska své práce nabízí i přiznává autory jako např. Ron Mueck, Petah Coyne.

Antony Gormley, Jason deCaries Taylor nebo z českých např. Richarda Štipla ad.

Necítím se být v tomto posudku z pozice fotografa zcela kompetentním ke zhodnocení samotné sochařské práce a kvality realizace. Mj. i proto, že jsem sochu neměl možnost vidět na živo a ke zprostředkovanému dojmu pouze skrze fotografii musí právě fotograf zůstat vždy oprávněně víc než skeptický.

Jako oponent, tedy bohužel zde v roli jakéhosi Advocata Diaboli, vznáším do diskuze otázku po jisté alegoričnosti díla. Zdá se mi, jakoby se zde přihodilo cosi, co dílo svou formou vrhá více do minulosti, než by si sám autor přál. Asociace směrem až někam ke Gustavu Klimtovi či Gabrielovi Dente Rosettimu se nemohu zcela ubránit a snad je škoda, že pokud autor s tímto pracuje vědomě, mohl by totu myšlenku nějak více travestovat či shodit. Možná by to přispělo k větší víceznačnosti představované sochy. Je ale možné, že až bud stát soše tváří v tvář, bude můj dojem jiný, neb jak jsem již napsal, je potřeba být k fotografii krajně skeptický. Proto nyní předběžně navrhuji práci k obhajobě, a to s klasifikací B.

Ivan Pinkava, v Olešku dne 8. Května 2015